

CD-Rom ^{HD} 2/1-95. er framtida

De finnes på papir i dag, kanskje på CD-Rom i morgen. Bøker, oppslagsverk, kataloger, reklemapresentasjoner og tidsskrifter har fått en ny distribusjonsform. Også for skolen tilbyr CD-Rom spennende muligheter.

AV
KURT HAUGLI

Går det slik visjonære datafolk tror, vil CD-plater med lyd, bilde og tekst bli en konkurrent til det trykte mediet i en overskuelig fremtid. De mer nøkterne fremtidssynere mener at CD-platen med lyd og bilde i overskuelig fremtid bare vil være et hyggelig supplement til det trykte mediet.

Læremiddel på CD

Da Nasjonalt Læremiddelsenter (NLS), statens egen sentral for hjelpemiddel til under-

visning i videregående og grunnskolen, skulle presentere sin katalog med dataprogrammer, valgte de to formidlingsformer. Den ene er tradisjonell. En trykt katalog med beskrivelse av anbefalte produkter. Den andre en CD-plate for avspilling på en datamaskin med CD-spiller. Begge inneholder en kort beskrivelse av programmene og pris. Men her slutter likheten.

CD-platene inneholder også programmene i sin helhet. Ønsker skolen å kjøpe et av programmene til bruk i egen undervisning, kan de hente frem en prøveutgave av programmet. Det ligger allerede lagret på CD-spilleren sammen med bruksanvisningen. Lærere kan prøve programmet i fred og ro for å se om det passer til skolens undervisning. Bestemmer skolen seg for å kjøpe programmet, er det bare å ringe Nasjonalt Læremiddelsenter så får skolen tildelt en kodenøkkel som gjør programmet fullverdig.

Mac & Carry, en dataforretning i Oslo, ønsket å presentere seg skikkelig for alle sine kunder. Dermed tok de kontakt med det halvt år gamle firmaet Mogul Media, som også har laget programvareplaten til NLS. Like før jul kunne kundene, ved hjelp av sin egen datamaskin, gjøre et besøk i butikkens lokaler. Film, bilder og produktpresentasjoner var presset inn på en CD-Rom, og var butikkens julegave til kundene.

Nuppefjerner på CD

Men det går nok ennå en stund før Select-katalogen dumper ned i postkassen som CD-Rom, hvor du kan se reklamefilm om nuppefjernerens fortreffelighet eller høre de siste nyhetene til Absolute Very Ultra-Good Hit Music Club på din PC. Foreløpig er CD-Rom for de spesielt interesserte, men antallet spesielt interesserte vokser formidabelt. Enkelte har klokkertro på at CD-Rom sammen med en PC er fremtidens medium.

— Å presentere informasjon på CD-Rom er ikke det samme som å lage en bok eller katalog på papir. Det er helt nytt å formidle kunnskap og

FRAMTIDA: — CD-Rom er fremtidens medium, sier produktstjef i Mogul Media. Han holder frem tre CD-plater for datamaskin som hans firma har produsert det siste halve året. På skjermen ser vi interiør fra en databutikk. Ved å klikke på dora kan du gå til neste rom i butikken. (Foto: Kurt Haugli/Norpress)

informasjon på, sier Gunnar Liestøl, amanuensis ved Institutt for medier og kommunikasjon på Universitetet i Oslo. Liestøl har stort tro på CD-Rom som en fremtidig informasjonskilde. Integring av lyd, bil/film og tekst i ett gir uante muligheter.

I dag eksisterer det rundt 50.000 CD-Rom spillere. Antallet spillere vil fordobles, kanskje tredobles i løpet av 1995.

— Vi ser et veldig stort fremtidig marked, sier Per Siljbergåsen, daglig leder i Mogul Media. Han leder et av de få norske selskaper som har kunnskap til å produsere CD-Rom plater som er i stand til å kommunisere

med brukeren. Også forlagene begynner å ane det nye markedet som CD-Rom representerer. Gyldendal har opprettet en egen multimedia-avdeling, mens Kunnskapsforlaget allerede har gitt ut ordbøker på CD. Cappelen har en leksikonutgivelse på gang.

— Vår base er å gi ut bøker. CD-Rom er et helt nytt marked, og det er ingen som er bedre egnet til å presentere boklig informasjon på en meningsfylt måte enn forlagene, sier Svein Therkelsen, leder for multimedia-avdelingen hos Gyldendal. Deres første utgave, 'Kon-Tiki Interaktiv', vil foreligge til våren.

Dette er CD-Rom

CD står som kjent for Compact Disc, mens ROM betyr Read Only Memory (kun-lese-minne). I Rom lagres informasjon som en PC eller Macintosh kan gjøre seg nytte av. Det kan være dataprogram, bilder, tekst, lyd. Det er plass til 640 megabyte informasjon på en CD-Rom. Til sammenligning er det plass til 1,4 megabyte på en vanlig datadiskett. Det er den store lagringskapasiteten som gjør CD-Rom så attraktiv for formidling av store informasjonsmengder.

En CD-Rom ser ut som en helt vanlig musikk-CD, men prøver du å spille den på musikk-anlegget blir det bare tull. Du må ha en egen data-CD-spiller som står tilkoblet din datamaskin. De fleste CD-Rom-spillere kan også spille av musikk-CDer og Kodaks foto-CDer, forutsatt at du har nødvendig ekstrautstyr til datamaskinen. Spillene koster fra et par tusenlapper og oppover. De siste testene viser at pris og kvalitet ikke går hånd i hånd.

Det finnes en rekke CD-Rom-titler med alt fra Encyclopaedia Britannica til porno. De aller fleste er amerikanske eller engelske. Databutikker i de større byene har etter hvert fått et større utvalg av CD-Rom plater.

107920